

Omkostningsanalyse 2017

Kontor/afdeling
Center for
energieffektivisering

Dato
13. december 2019

J nr. 2019 - 517

/AVH /MOBR

I det følgende gennemgås Omkostningsanalysen for 2017 med følgende indhold

1. Formål
2. Sammenfatning
3. Baggrund for analysen
4. Analysens resultater
5. Opfølgning

1. Formål

I henhold til punkt 14.8 og 14.9 i Energispareaftalen af 16. december 2016 gennemfører Energistyrelsen en omkostningsanalyse med særligt fokus på de net- og distributionsselskaber med omkostninger, der ligger blandt de 5 pct. højeste omkostninger per indberettet kWh, dog altid op til 35 selskaber.

Formålet med analysen er at undersøge og vurdere, hvorvidt de udtagne selskaber lever op til kravet om at sikre en omkostningseffektiv realisering af energibesparelser jf. energisparebekendtgørelsens § 1 stk.1.

Analysen belyser derfor de faktorer, som bortset fra størrelse af selskabet og dets forpligtelse vurderes til at være de afgørende for, hvorvidt et selskab vurderes at agere omkostningseffektivt. Faktorerne, som indgår i analysen, er bl.a. valg af indsatsområder, prisfastsættelse, metode til sikring af omkostningseffektivitet samt kendskab/brug af frivillig vejledning til opgørelse og indberetning af omkostninger.

Såfremt et selskab vurderes til ikke at leve op til kravet om omkostningseffektivitet, kan Energistyrelsen indgå aftale med selskabet om at ændre dets fremtidige energispareindsats. Kan der ikke indgås en aftale, kan Energistyrelsen med hjemmel i bekendtgørelsens § 36 stk. 2 ".....ved påbud fastlægge vilkår for den pågældende net- eller distributionsvirksomheds udførelse af energispareindsatsen".

2. Sammenfatning af resultaterne af Omkostningsanalyse 2017

Omkostningsanalyse 2017 omfatter 35 selskaber, hvoraf otte er elnetselskaber og 27 fjernvarmeselskaber. Selskaberne blev bedt om at be- eller afkræfte deres indberetning til Forsyningstilsynet af de realiserede energibesparelser og tilhørende omkostninger, hvorefter konsulenten gennemførte interviews med selskaberne.

Omkring 75 % af de interviewede selskaber udtaler, at deres høje omkostninger skyldes særlige omstændigheder i 2017. De konkrete forklaringer er øgede administrationsomkostninger grundet øget tilsyn, færre besparelser (men faste omkostninger) samt den konkrete realiseringsstrategi.

Energistyrelsen

Carsten Niebuhrs Gade 43
1577 København V

T: +45 3392 6700
E: ens@ens.dk

www.ens.dk

Der var 18 af de 35 interviewede selskaber, der havde korrigeret deres oprindeligt indrapporterede tal, enten før omkostningsanalysen eller i forbindelse med omkostningsanalysen. Andelen af selskaber, der foretog en korrektion, er altså højere end ved forrige omkostningsanalyse (5/25). Der er blandt selskaberne stadig en del usikkerhed omkring opgørelse af administrationsomkostninger. Antallet af selskaber i kontrollen er dog så lille, at det er farligt at konkludere noget entydigt.

Fire selskaber svarede, at der ikke var særlige årsager i 2017, som medvirkede til, at selskabernes omkostninger var højere end normalt. Mere end halvdelen af de resterende 31 selskaber angav højere administrationsomkostninger som en af forklaringerne på relativt høje omkostninger i 2017. Særligt øgede gebyrer, mere administration til myndighedskontroller og øgede omkostninger til audit/kvalitetssikring blev fremhævet.

Omkring halvdelen af de interviewede selskaber mente, at de kunne gøre noget for at reducere deres omkostninger fremadrettet. De fleste af disse nævnte, at de kunne opgive eller allerede havde opgivet deres prioritering af eget forsyningsområde og særlige kundesegmenter samt, at de kunne outsource håndteringen af forpligtelsen. Andre nævnte tiltag var optimering af arbejdsgange og at forhandle bedre aftaler.

Markedsudvikling

Interviewene indikerer, at stadig flere selskaber ikke bare køber sig til besparelserne, men også til administrationen af ordningen (audit, kvalitetssikring, indberetning). Størstedelen benytter nu tredjepart og kun få realiserer selv besparelser ud over i egne net og etablering af produktionsanlæg.

Selskaberne lader til i stadig højere grad end tidligere at undersøge priser og leverandørernes tilbud og kompetencer, men kun få benytter sig af formelle udbud.

Der er færre bindinger på, hvor selskaberne ønsker, at besparelserne skal realiseres, hvilket hænger sammen med den større brug af tredjepart. Der er stadig nogle selskaber, der først nu er ved at få etableret en rutine for energispare-arbejdet. Det gælder blandt andet helt nye varmeforsyninger, hvorfor vejledning og oplysning stadig er relevant. Administrationsbyrden er og bliver dog tung for især de mindste selskaber.

Ordningens ophør

Nogle selskaber har lagt en plan for resten af ordningens levetid, mens andre afventer udviklingen i markedet. Der indgås således både almindelige aftaler og aftaler, der dækker resten af perioden. Et selskab nævner, at de vil skynde sig og skaffe besparelser hurtigst muligt, så de når i mål i løbet af 2019 og kan bruge 2020 på at få dokumentation og rettelser på plads. Et andet selskab skærer bevidst ned på nye aktiviteter med private slutkunder og vil i stedet indkøbe større portioner af besparelser. Andre selskaber har bevidst etableret et overskud af besparelser og kan sælge ud af disse.

3. Baggrund for Omkostningsanalysen

Udvælgelse af selskaber

Stikprøven består af 35 selskaber udvalgt blandt de 5 % dyreste selskaber målt i øre/kWh. Tallene fra Energitilsynets omkostningsbenchmark for 2017 ligger til grund for Energistyrelsens udvælgelse af stikprøve.

Ifølge indberetningerne til Forsyningstilsynet havde i alt 59 selskaber omkostninger, som lå blandt de 5 % højeste omkostninger per sparet kWh i 2017, hvilket svarer til en skillelinje på 53 øre/kWh eller derover. Ingen af gasnetselskaberne er blandt de dyreste 5 %.

I forbindelse med omkostningsanalysen for 2017 har 17 af de 35 selskaber korrigeret deres oplysninger for deres samlede besparelser og/eller samlede omkostninger, hvoraf otte vedrører størrelsen og ni korrektion af posteringen af deres omkostninger. Justeringerne betyder for de fleste, at prisen bliver lavere. De to foregående omkostningsanalyser (2015- og 2016-analysen) fandt, at hhv. 10 og fem af de udvalgte 25 dyreste selskaber korrigerede deres oprindelige indberetning. Altså relativt set færre ved de to foregående analyser. Opgørelsen af besparelser og omkostninger forbliver en udfordring for selskaberne. Ingen af korrektionerne for 2017 fører dog til, at selskabet kommer under skillelinjen på 53 øre/kWh og udgår af stikprøven.

Til sammen repræsenterer de udvalgte 35 selskaber 5,3 % af den samlede indberettede besparelse for 2017. Der indgår 27 fjernvarmeselskaber og otte elnetselskaber i analysen. Deraf er to selskaber med en spareforpligtelse over 15.000 MWh og syv selskaber har en spareforpligtelse under 250 MWh – resten ligger i intervallet derimellem. Tolv af de udvalgte 35 selskaber blev også udtaget til interviews i forbindelse med omkostningsanalysen af 2015- og/eller 2016-indberetningen.

Opsummering fra Omkostningsanalyse 2016

I forhold til Omkostningsanalyse 2016 fulgte ENS op ift. følgende observationer:

1. Gøre selskaberne opmærksomme på at SETS nye omkostningsvejledning skal følges, dette skulle gerne medføre et fald i fejl i benchmark tallene og gøre udtagelsesproceduren af de 5 procent dyreste mere effektiv.

Resultat: Nyhedsbrev blev udsendt. Det har dog ikke medført det forventede fald i antal korrektioner jfr. 2017-analysen. Korrekt postering og indberetning er fortsat en udfordring for selskaberne. Det er dog vigtigt at huske, at de udtagne selskaber er blandt de mindste i energispareordningen, og de derfor grundet størrelse vil være udfordret af rapporteringskrav mv.

2. Sikre at selskaberne har kendskab til opgørelsesmetoder ved benyttelse af alternativ omkostninger til at bestemme omkostningerne ved ledningsoptimering og solfanger anlæg.

Resultat: Der er ikke fundet fejl i opgørelsesmetoderne i 2017-analysen. Fjernvarmebranchen har også gjort et arbejde for at minimere fejlene.

3. Tydeliggøre at prøvning af pris skal foretages, og at dette ikke kan overtrumfes af en lokal realiseringsstrategi.

Resultat: Nyhedsbrev udsendt. Derudover vurderes det, at Forsyningstilsynets kontroltryk har bevirket, at der er meget opmærksomhed om at sikre markedsmæssige priser.

4. Endelig fremgik det af Omkostningsanalyse 2016 at der ville blive foretaget konkret opfølgning over for et selskab, som bevidst forfølger en lokal realiseringsstrategi med høje omkostninger til følge.

Resultat: Information overgivet til Forsyningstilsynet. Forsyningstilsynet har været på kontrolbesøg hos det pågældende selskab og havde ingen bemærkninger.

4. Resultater af Omkostningsanalysen 2017

De vigtigste resultater kan kategoriseres i fem temaer inklusiv Energistyrelsens opfølgning herpå, jf. tabel herunder:

Tema	Observationer	ENS opfølgning / kommentar
Administration af forpligtelsen	<ul style="list-style-type: none"> - Generelt forsigtighed om at tolke på størrelsen af administrationsandelen - Fortsat uklarhed om rubricering af administrationsomkostninger - Øgede administrationsomkostninger årsag til generelt øgede omkostninger - Visse selskaber indberetter ikke administrationsomkostninger - Flere køber sig til både besparelser og administration af ordningen - Opdeling mellem administrations- og øvrige omkostninger måske ikke længere relevant 	<p>Selskaberne gøres opmærksom på Forsyningstilsynets omkostningsvejledning.</p> <p>Krav i bekendtgørelsen at omkostninger konteres korrekt. Information oversendes til Forsyningstilsynet.</p>
Tilskud til slutkunder	<ul style="list-style-type: none"> - Tilskud fastlægges ved at kigge på markedspris - Brug af direkte tilskud eller tilskud til mellemmand (aktør) fremgår oftest ikke 	Ikke relevant
Realiseringsstrategi	<ul style="list-style-type: none"> - Selskaber skelner oftest ikke mellem, om besparelser realiseres af selskabet (25 	

	selskaber), koncernforbundne aktører (11 selskaber) eller eksterne aktører (15 selskaber) - Mange selskaber føler sig nødsaget til at købe besparelser fra eksterne leverandører, da ordningen er for ressourcemæssig krævende - Træghed i evt. skift af leverandører - Vigtigste faktorer for valg af aktør er pris og tillid til besparelsen og tilhørende dokumentation	Eventuel problemstilling mht. markedsmæssighed varetages af Forsyningstilsynet i forbindelse med deres løbende kontroller.
Årsager og tiltag (2017)	- Ca. 75 % af interviewede selskaber udtaler, at høje omkostninger skyldes særlige omstændigheder i 2017 - Høje administrationsomkostninger, færre besparelser (og faste priser) samt realiseringsstrategi nævnes som forklaringer. - Flere selskaber har allerede igangsat tiltag, der skal nedbringe deres omkostninger.	Ikke relevant
Afslutning af ordningen	- Visse selskaber overvejer at bruge af opsparret overskud - Visse selskaber overvejer om de kan nå at etablere vedvarende energi under ordningen - Visse selskaber sikrer sig allerede nu en kendt pris i aftaler, mens andre afventer markedssituationen	Flexibilitetsmulighed indføjet i bekendtgørelse +30 store VP etableres pt. i fjernvarmesektoren, hvilket understøtter grøn omstilling.

Administration af forpligtelsen

Der er fundet en del konteringsfejl, da der er usikkerhed om, hvordan administrationsomkostninger skal indberettes korrekt. Generelt skal man derfor være påpasselig med at tolke på størrelsen af administrationsomkostningernes relative andel i forhold til de totale omkostninger.

Derudover nævner flere af de interviewede selskaber øget administration som årsag til deres relativt høje priser. Højere administrationsomkostninger er, som noget nyt i forhold til tidligere års undersøgelser, blandt de hyppigste begrundelser for øgede omkostninger. Andre selskaber indberetter ikke omkostninger til administration (ud over gebyrer), da timeforbruget vurderes som ubetydeligt eller fordi de "ikke ønsker at lægge udgifterne ud på deres forbrugere".

Interviewene indikerer også, at stadig flere selskaber ikke bare køber sig til besparelserne men også til administration af ordningen. Opdelingen mellem administrationsomkostninger og øvrige omkostninger er muligvis ikke længere relevant af samme grund.

Tilskud til slutkunder

Selskaber, der selv realiserer besparelser, fastlægger ofte tilskuddets størrelse ved at se på markedsprisen, fx ved at se på andre selskabers hjemmesider, forhøre sig ved naboselskaber og direkte hos potentielle leverandører. Nogle selskaber vælger bevidst at ligge lige over og andre under markedsprisen.

Tilskuddets størrelse lå på 25-40 øre/kWh blandt de selskaber, som tilbød kunder tilskud i 2017. Hvorvidt der er gjort brug af tilskud til kunder eller betaling til mellemlid, fremgår dog oftest ikke, hvis et selskab har indkøbt besparelser. Her har selskabet typisk aftalt en pris for de besparelser, de er interesseret i at købe, og er ikke yderligere involveret i, om leverandøren gør brug af tilskud.

Realiseringsstrategi

Overordnet set skelner de interviewede selskaber ikke skarpt mellem, om besparelserne er realiseret af selskabet selv (25 stk.), koncernforbundne aktører (11 stk.) eller eksterne aktører (15 stk.). Det væsentlige for selskaberne lader til at være prisen og besværet, og ikke hvem der leverer besparelserne. Selskaberne har ofte svært ved at svare på om besparelserne er realiseret af selskabet selv, koncernforbundne eller eksterne.

Mange selskaber fortæller, at de efter 2017 har følt sig nødsaget til at købe besparelser fra eksterne leverandører fremfor at realisere dem selv. Årsagerne er ifølge udsagnene typisk en kombination af, at markedet i deres eget forsyningsområde er mættet ("der er ikke flere lavt hængende frugter") og det derfor vurderes for tungt (rent tidsmæssigt) at realisere besparelserne selv og at selskaberne har et ønske om at reducere arbejdet med energispareordningen.

Interviewene giver ligeledes indtryk af, at der er en vis (naturlig) træghed over for skift i leverandør, men er fordelene tydelige og kan skiftet foretages uden for meget ekstra arbejde, så skifter selskaberne leverandør. Hvor især de mindre selskaber traditionelt er vant til at klare alt arbejde selv og har "medbragt" denne tænkning til spareindsatsen, så peger udsagnene i interviewene på, at også de mindre selskaber har fået øje på muligheden for at uddelegere, men de lader til at have behov for at undskylde deres beslutning. De vigtigste retningslinjer for valg af leverandør af besparelser er pris og tillid til god kvalitet af det arbejde og den dokumentation, leverandørerne skal levere.

Årsager til høje omkostninger i 2017 og tiltag efter 2017

Ca. 75 % af de interviewede selskaber udtaler, at der har været særlige omstændigheder i 2017, der kan forklare deres relativt høje omkostningsniveau i 2017.

I alt 18 selskaber nævner *højere administrationsomkostninger* blandt årsagerne til særligt høje omkostninger i 2017. Tolv af disse selskaber svarer, at det skyldes myndighedskontroller og/eller tilpasning til og opfyldelse af nye audit- og kvalitetssikringskrav i Energispareaftalen af 16. december 2016.

Otte selskaber fremhæver, at de realiserede *færre besparelser* i 2017 end forventet, men at deres niveau for administrationsomkostninger var uændret, hvorfor deres omkostninger per opnået besparelse (øre/kWh) var høj.

I alt 3 selskaber nævner deres *indsatsstrategi* som medvirkende til ekstra omkostninger. Her er der for alle tale om en prioritering af besparelser blandt egne forbrugere.

Flere selskaber har allerede igangsat tiltag, der kan nedbringe omkostningerne. Her kan nævnes:

- løbende at holde sig orienteret om markedsprisen,
- vurdere/mindske omfanget af små sager, som ofte er dyrere i administration,
- forbedre timeregistreringen og
- øge fokus på at opgøre egne realiserede besparelser fra fx ledningsrenovering.

Strategiske overvejelser omkring restperioden af ordningen

Energispareordningen i udløber med udgangen af 2020. Flere selskaber er derfor optaget af at få balance i deres besparelser og drage bedst mulig nytte af ordningen, mens tid er. Nogle selskaber nævner således, at de har et overskud af besparelser fra tidligere år, som de kan tære af, mens andre overvejer om de kan nå at etablere vedvarende energi enheder under ordningen

Prisovervejelser betyder også, at nogle selskaber vælger at sikre sig en kendt pris allerede nu, mens andre afventer markedssituationen.

5. Opfølgning

En eventuel opfølgning over for selskaber skal vejes op mod retten til metodefrihed, som beskrevet i Energispareaftalens afsnit 6 og særligt punkt 6.1:

"6.1 Med henblik på, at net- og distributionsselskaberne kan opnå de aftalte besparelsesmål i overensstemmelse med pkt. 1.1 har selskaberne metodefrihed inden for de rammer, som lovgivningen, energiaftalen af 22. marts 2012, herunder bestemmelsen om at selskabernes indsats skal målrettes mod eksisterende bygninger og erhverv, samt denne aftale i øvrigt foreskriver".

Metodefriheden blev indført for at støtte op om, at besparelserne blev realiseret omkostningseffektivt. Muligheden for at realisere besparelser via valgfrie tiltag, uden for eget net og energiart, har medført at selskaber som ellers kunne være blevet "låst" i deres realiseringsstrategi har haft mulighed for at søge energibesparelserne der hvor de har været tilgængelig og billige. Den selvsamme metodefrihed har dog i enkelte tilfælde bevirket, at nogle få selskaber har valgt at forfølge en realiseringsstrategi som har vist sig at medføre høje omkostninger per sparet kWh.

Energiklagenævnet har én enkelt gang behandlet en klagesag, hvor klager mente at forsyningsselskabet (Albertslund Forsyning) forfulgte en ikke-omkostningseffektiv realiseringsstrategi. Energiklagenævnets vurdering var, at selv om man realiserede energibesparelser som var dyre, betød det ikke i sig selv at man ikke gjorde det på en omkostningseffektiv måde. Citat fra afgørelse af 6.juli 2010: *"Forpligtelsen til at gennemføre energispareaktiviteter så effektivt og billigt som muligt kan ikke forstås som en forpligtelse til at gennemføre nærmere angivne aktiviteter eller til at opnå en*

bestemt grad af omkostningseffektivitet. Som reglerne er udformet, skal forpligtelsen efter Energiklagenævnets opfattelse forstås således, at varmedistributionsvirksomhederne skal sikre, at energispareaktiviteterne er så effektive og billige som muligt.”

Da realiseringsstrategien som Albertslund Forsyning i dag forfølger er den samme som de havde tilbage i 2010, vurderer Energistyrelsen at en eventuel sag i Energiklagenævnet vil falde ud på samme måde som i 2010. Derudover skal det bemærkes, at ordningen ophører med udgangen af 2020 og et eventuelt påbud derfor vil have meget kort effekt.

Indberetningsfejl

I interviewprocessen med selskaberne er der fremkommet indberetningsfejl for en række selskaber. Det indstilles, at selskaberne bliver gjort opmærksomme på, at ændringer til selskabets omkostninger til energispareordningen skal meddeles til Forsyningstilsynet. De konkrete ændringer vil derfor ligeledes blive oversendt til Forsyningstilsynet. De fleste fejl omhandler forkert kategorisering af administrationsomkostninger.

Kontering af omkostninger

Endelig har Albertslund Forsyning oplyst, at de har tre årsværk ansat til energispareordningen, hvor al løn konteres under energispareordningen selv, hvis deres arbejde ikke omhandler energispareordningen. Dette er ikke foreneligt med Bekendtgørelsens § 17 som beskriver at det kun er omkostninger som vedrører energispareindsatsen som kan medtælles i energispareregnskabet. Selskaberne kan under energispareordningen få dækket deres omkostninger 1:1 mens de i det almindelige varme- eller reguleringsregnskab er underlagt effektiviseringskrav. Dele af lønomkostningerne til de 3 årsværk bør derfor konteres i det almindelige regnskab og underlægges effektiviseringskravet. Af samme grund oversendes denne information til Forsyningstilsynet.

Opsummering

Der følges derfor op på Omkostningsanalyse 2017 ved at gøre følgende:

- Selskaber med indberetningsfejl gøres opmærksomme på, at Forsyningstilsynets omkostningsvejledning skal følges, og evt. fejl/ændringer skal meddeles til Forsyningstilsynet.
- Ovenstående posteringsfejl oversendes ligeledes særskilt til Forsyningstilsynet.
- Information om Albertslund Forsyning oversendes til Forsyningstilsynet.
- Udsendelse af nyhedsmail, hvor det understreges, at Forsyningstilsynets omkostningsvejledning skal følges.